

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Środowiska

Data posiedzenia: 7 kwietnia 2010 r.

Nr posiedzenia: 43

Posiedzeniu przewodniczył: senator Zdzisław Pupa – przewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:**
1. Stan wdrażania sieci Natura 2000 w Polsce.
 2. Możliwości inwestowania na terenach Natura 2000.

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Jan Dobrzyński, Andrzej Grzyb, Krzysztof Majkowski, Andrzej Misiołek, Zdzisław Pupa, Jadwiga Rotnicka, Michał Wojtczak, Czesław Ryszka, Wojciech Skurkiewicz,

– zaproszeni goście:

- Ministerstwo Środowiska:
 - podsekretarz stanu Janusz Zaleski,
- Dykcja Generalna Lasów Państwowych:
 - zastępcę generalnego dyrektora Grzegorz Furmański,
- Generalna Dykcja Ochrony Środowiska:
 - generalny dyrektor ochrony środowiska Michał Kielsznia,
 - zastępcę dyrektora Departamentu Obszarów Natura 2000 Arleta Siarkiewicz-Hoszowska,
 - specjalistę w Departamencie Obszarów Natura 2000 Piotr Rojek,
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
 - zastępcę dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich Nina Dobrzyńska,
 - naczelnik wydziału w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich Anna Klisowska,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
 - dyrektor Departamentu Ochrony Przyrody Leszek Juskowiak,
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:
 - naczelnik wydziału w Departamencie Wsparcia Programów Infrastrukturalnych Paweł Sz wajgier,
- Instytut Ochrony Środowiska:
 - adiunkt w Zakładzie Ochrony Przyrody Środowiska Grzegorz Rąkowski,
- Najwyższa Izba Kontroli:
 - doradca techniczny Katarzyna Papińska,
- Polska Izba Gospodarcza „Ekorozwój”:
 - prezes Krzysztof Zaręba,
- Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej:
 - prezes Maciej Stryjecki,
- Sejm RP:
 - poseł Piotr Cybulski,
- przedstawiciele prasy, uczniowie i in.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 i 2 Podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Janusz Zaleski poprosił, aby oba punkty posiedzenia omawiać łącznie.

Krótki wstęp na temat stanu wdrażania sieci Natura 2000 w Polsce wygłosił generalny dyrektor ochrony środowiska Michał Kielsznia; przypomniał on idee, jakie przyświecały powołaniu obszarów Natura 2000. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i ekspansja budownictwa odbierają przyrodzie wciąż nowe tereny, niszcząc ją i pogłębiając zjawisko fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, nie dając szans wielu gatunkom na trwałą egzystencję. Przyczynia się do tego również rozwój rolnictwa. Powoduje to niekorzystne zmiany, które zagrażają przetrwaniu pospolitych dotąd gatunków roślin i zwierząt. Według ekspertów sytuacja taka może doprowadzić do tego, że w ciągu najbliższych 20–30 lat wyginie w Europie około 15% gatunków ptaków.

Aby przeciwdziałać tym niebezpiecznym procesom, Unia Europejska już pod koniec lat 70. i następnie 90. ubiegłego stulecia podjęła wiele inicjatyw zmierzających do zachowania różnorodności biologicznej Europy. Jednym z ważniejszych instrumentów tych działań jest sieć Natura 2000, stworzona na podstawie dwóch dyrektyw Unii Europejskiej: dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywy ptasiej) oraz dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywy siedliskowej).

Następnie głos zabrała pani Arleta Ziarkiewicz-Hoszowska, zastępca dyrektora Departamentu Obszarów Natura 2000. Przedstawiła ona krótko historię i stan realizacji dyrektyw: ptasiej i siedliskowej, zaprezentowała mapy obszarów objętych ochroną, wskazała stan uzgodnień tych obszarów z Komisją Europejską.

Jeśli chodzi o obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (specjalne obszary ochrony siedlisk), to dotychczas na terenie Polski znajdują się 364 takie obszary. Są to obszary zgłoszone do Komisji Europejskiej i przez nią zatwierdzone w drodze decyzji z dnia 12 grudnia 2008 r. Obszary te zajmują 25 284 km² (8,1%) powierzchni lądowej Polski. Ta propozycja obszarów siedliskowych została uznana przez Komisję Europejską za wysoce niewystarczającą podczas przeglądu obszarów. W dniu 28 października 2009 r. Rada Ministrów przyjęła listę nowych proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Na tej liście znajduje się 531 obszarów, w tym 454 nowe proponowane obszary mające znaczenie dla Wspólnoty oraz 77 powiększeń obszarów wcześniej zatwierdzonych decyzjami Komisji Europejskiej. Nowe proponowane obszary mające znaczenie dla Wspólnoty zostaną zaakceptowane przez Komisję Europejską, stosownie do harmonogramu jej prac, w ostatnim kwartale 2010 r. Przewiduje się, że ostatnie uzupełnienie listy obszarów siedliskowych uzyska pozytywną ocenę Komisji Europejskiej w zakresie kompletności sieci Natura 2000.

Pomimo zakończenia tworzenia tej części sieci Natura 2000 Polska zobowiązała się wobec Komisji Europejskiej uzupełnić sieć obszarów specjalnej ochrony ptaków z względu na nienależyte respektowanie zasad ochrony obszarów dotychczas wyznaczonych. Dotyczy to głównie wadliwego sposobu realizacji lub braku realizacji procedury ocen oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć wchodzących w kolizję z przedmiotem ochrony obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Komisja Europejska zobowiązała nasz kraj do podjęcia dodatkowych działań kompensujących dla tych gatunków ptaków, które ucierpiały wskutek utraty siedlisk lęgowych lub żerowisk niezbędnych dla zachowania ich populacji w wyniku realizacji inwestycji drogowych bądź zalesiania terenów rolniczych. W związku z tym dla takich gatunków jak cietrzew, derkacz, sóweczka, włochatka, orlik krzykliwy i bocian biały konieczne jest zwiększenie powierzchni niektórych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 lub utworzenie nowych. Obecnie prowadzone są prace nad powiększeniem jednego obszaru i wyznaczeniem trzech nowych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Są to:

- proponowany obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Bagno Pulwy zlokalizowany w województwie mazowieckim o powierzchni około 4 400 ha, który uzyskał zgodę Rady Ministrów na włączenie do sieci Natura 2000 w dniu 28 października br.;
- proponowany obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Góry Izerskie zlokalizowany w województwie dolnośląskim o powierzchni około 20 700 ha;
- proponowany obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Sudety Wałbrzyskie zlokalizowany w województwie dolnośląskim o powierzchni około 31 700 ha.

Proponowane jest ponadto powiększenie obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB280015 Ostoja Warmińska o teren zajmujący około 3 300 ha położony w woj. warmińsko-mazurskim.

W odniesieniu do możliwości inwestowania na obszarach Natura 2000 wyjaśniono, iż zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU nr 92, poz. 880, z późn. zm.) jedynym zakazem obowiązującym na obszarach Natura 2000 jest zakaz podejmowania działań

mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Podkreślono, że zapis ten dotyczy jedynie przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, niezależnie od ich położenia względem obszaru, ale nie wszystkich przedsięwzięć.

Planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony danego obszaru Natura 2000, wymagają przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie o udostępnianiu formacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Również w przypadku projektów polityk, strategii, programów i planów (w tym miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy), które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000, wymagane jest przeprowadzenie odpowiedniej oceny oddziaływania na środowisko, zwanej oceną strategiczną.

Co do możliwości przeznaczenia terenu pod zabudowę – fakt wyznaczenia obszaru Natura 2000 nie jest jednoznaczny z zakazem realizacji założeń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym np. z rozwojem budownictwa mieszkaniowego czy związanego z turystyką. Jeżeli jednak, stosownie do art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (DzU nr 25, poz. 150 j.t.), w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub w sposób zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. Z kolei zgodnie z art. 129 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę.

Po wystąpieniach przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska senatorowie prosili o wyjaśnienia przedstawicieli Lasów Państwowych. Tłumaczyli oni, w jaki sposób wyznaczenie obszarów Natura wpłynie na pozyskanie drewna w lasach oraz mówili o tym, czy wyznaczanie obszarów Natura 2000 nie koliduje z planami gospodarowania zasobami leśnymi i ochronnymi lasów. Podczas dyskusji senatorowie pytali o możliwości weryfikowania wyznaczonych obszarów, zgodność między wyznaczaniem obszarów Natura i inwestowaniem w energię wiatrową, i inne szczegółowe kwestie.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich.